**Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 578/2018 vp**

# Vastaus kirjalliseen kysymykseen digitaalisten oikeuksien säätämisestä lailla

**Eduskunnan puhemiehelle**

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Laura Huhtasaaren /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 578/2018 vp:

> *Onko hallitus tietoinen sosiaalisen median sananvapauden kaventumisesta niiden toimijoiden kohdalla, jotka esittävät valtavirrasta poikkeavia mielipiteitä, mikä on ilmennyt muun muassa perussuomalaisten toimijoiden sosiaalisen median tilien perusteettomina sulkemisina ja*
>
> *onko hallituksella valmiutta toimia EU:ssa esimerkkimaana, jolloin digitaalisista oikeuksista säädetään erillisellä lailla, joka takaisi täyden vapauden ei-lailla rangaistavalle puheelle internetissä?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:
Tietoyhteiskunnan palveluiden, joihin sosiaalisen median palvelut usein kuuluvat, toiminnan sääntelyn lähtökohtana on sähkökauppadirektiivistä löytyvä välittäjien vastuuvapaus. Suomessa tämä on implementoitu laissa sähköisen viestinnän palveluista. Lain mukaan välittäjällä on vastuuvapaus tietojen sisällöstä tietojen tallennuspalveluissa.

Vastuuvapaus toteutuu kuitenkin vain, mikäli välittäjä toimii viipymättä tallentamansa tiedon saannin estämiseksi, jos välittäjä on saanut tietoonsa, että tieto on esimerkiksi rikoslain tiettyjen pykälien vastainen. Oikeusministeriöstä saadun tiedon mukaan portaalin tai keskustelupalstan ylläpitäjän vastuu siinä julkaistujen viestien sisällöstä määräytyy rikoslain yleisten oppien mukaan. Esimerkiksi palstan ylläpitäjän rikosoikeudellinen vastuu voi tulla arvioitavaksi, jos tämä esimerkiksi sallii palstan muodostuvan rikollisten viestien julkaisukanavaksi. Verkkoalustan tulee siis ryhtyä toimiin, jos alustalla esiintyy laitonta materiaalia.

Yleisesti ottaen myös EU-tason sääntely ja toimenpiteet määrittävät sosiaalisen median palveluiden toimintaa, käyttöehtoja ja sisällön poiston käytäntöjä palveluiden omien käyttöehtojen lisäksi. Esimerkiksi laittomia sisältöjä koskevat suositukset ja käytänteet ohjaavat sisältöjen poistoa. Komission suosituksessa tehokkaista toimenpiteistä laittoman verkkosisällön torjumiseksi esitetään suojatoimia sananvapauden turvaamiseksi

poistojen yhteydessä ja toiminnan läpinäkyvyyden tärkeyttä korostetaan. Lisäksi unionin tasolla on julkaistu disinformaation torjuntaa koskeva tiedonanto sekä myös europarlamenttivaaleihin keskittyvä, 5.7.2018 julkaistu toimintasuunnitelma. Osana näitä on verkkoalustoille luotu yhteiset käytännesäännöt.

Ylipäätään laajempana kehityskulkuna on nähtävissä suunta, jossa verkkoalustojen vastuu niillä julkaistuista sisällöistä kasvaa.

Sananvapaus koskee myös digitaalista ympäristöä. Tällä hetkellä vireillä ei ole erillistä lainsäädäntöhanketta, jossa ei-laittomaan sisältöön liittyvästä sananvapaudesta ja digitaalisista oikeuksista säädettäisiin erikseen lailla.

EU-tasolla ja tulevan komission työohjelmaan vaikuttamisessa korostetaan muun muassa oikeutta omien tietojen käyttöön, ns. mydata-mallia, sekä uusien sisältöjen julkaisuja jakelutapojen teknologianeutraalia huomioimista mahdollisissa tulevissa aloitteissa. Suomi on toiminut myös tällä hallituskaudella vapaan internetin puolestapuhujana. Suomi on myös korostanut eri aloitteiden käsittelyssä itse- tai yhteissääntelyä, jotta esimerkiksi disinformaation osalta valtio ei suoraan määrittelisi, mikä on disinformaatiota ja mikä ei.

Verkkoalustoilla, kuten muilla palvelujen tarjoajilla, on mahdollisuus asettaa palvelulleen käyttöehtoja, mutta Suomessa toimivien tai Suomeen suunnattujen verkkoalustojen käyttöehdot eivät saa olla syrjiviä. Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä esimerkiksi mielipiteen tai poliittisen toiminnan perusteella. Lakia sovelletaan muun muassa palvelujen tarjontaan. Oikeusministeriön saadun tiedon mukaan yhdenvertaisuuslain esityöt selvittävät, että syrjinnän kielto ei esimerkiksi estä tiedotusvälineitä noudattamasta tiettyä poliittista näkemystä tai eettistä vakaumusta ilmentävää toimituksellisesta linjaa taikka asettamasta tähän l–injaan perustuvia ehtoja ilmoitusmyynnissä.

Helsingissä 12.2.2019

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner